

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ**

ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра організації та економіки фармації

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему «Вивчення фармацевтичного ринку засобів, що підвищують апетит»

Виконала: здобувач вищої освіти 5 курсу, групи ФЗА

напряму підготовки (спеціальності)

226 «Фармація, промислова фармація»

освітньої програми Фармація

Петренчук Анна Сергіївна

Керівник: к.фарм.н., доцент Саханда І.В.

Рецензент: к.біол.н., доцент Махиня Л.М.

Київ - 2024 рік

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ.....	3
ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ	7
1.1. Медичне значення лікарських засобів для покращення апетиту.....	7
1.2. Використання засобів для підвищення апетиту для дітей, дорослих та осіб похилого віку	13
1.3. Сучасні підходи до вибору препаратів, що покращують апетит	20
1.4. Роль працівників аптеки при виборі препаратів для підвищення апетиту.....	26
РОЗДІЛ 2. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ.....	34
2.1. Дослідження асортименту лікарських засобів, що підвищують апетит в аптеках України.....	34
2.2. Аналіз цінової політики засобів, що вивчаються.....	39
ВИСНОВКИ	43
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	45
SUMMARY	47

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

АФІ – активний фармацевтичний інгредієнт

АФК – активні форми кисню

БАД – біологічно-активні добавки

ВООЗ – Всесвітня організація охорони здоров'я

ЛЗ – лікарський засіб

ЛРС – лікарська рослинна сировина

ЛФ – лікарська форма

МОЗ – Міністерство охорони здоров'я

ФФ – фармацевтична фабрика

ЦНС – центральна нервова система

ЦТА – цитотоксична активність

ШКТ – шлунково-кишковий тракт

FDA – Управління з санітарного нагляду за якістю харчових продуктів та медикаментів (США)

ВСТУП

Актуальність теми. Вивчення фармацевтичного ринку лікарських засобів, що підвищують апетит, є актуальним у зв'язку з різноманітністю проблем, пов'язаних зі здоров'ям та харчуванням, а також в контексті психічного здоров'я. Крім того, ринкові можливості для фармацевтичних компаній, важливість досліджень та інновацій у цій області, а також врахування демографічних тенденцій, зокрема старіння населення, вносять свій внесок у підвищення значимості цієї теми. Етичні аспекти та необхідність лікарського нагляду підкреслюють важливість збалансованого та обачного підходу до розробки та використання препаратів, спрямованих на підвищення апетиту.

Дослідження фармацевтичного ринку лікарських засобів, що підвищують апетит, є важливою задачею. Аналіз цього сегменту ринку розкриває потребу у розробці та представленні ефективних препаратів для лікування даного стану. Основні моменти дослідження включають аналіз поточного попиту на ринку, визначення конкурентоспроможних продуктів, оцінку інноваційних розробок та їхнього впливу на ефективність лікування проблем з апетитом. Врахування факторів етики та безпеки використання таких препаратів також важливо для створення сучасних та безпечних засобів лікування у цьому напрямку.

Проте, важливо враховувати, що підвищення апетиту може призводити до небажаних наслідків, і часте використання таких засобів слід враховувати тільки під наглядом лікаря. Також, дослідження повинно враховувати етичні аспекти, зокрема ті, що стосуються здоров'я та благополуччя пацієнтів.

Мета дослідження. Дослідити український фармацевтичний ринок лікарських засобів, що підвищують апетит.

Для досягнення зазначеної мети визначено конкретні завдання, які включають в себе проведення відповідних досліджень і аналізу, а саме:

- провести огляд наукової літератури, що стосується медичних і фармакологічних аспектів використання препаратів для покращення апетиту;
- проаналізувати структуру асортименту лікарських засобів, спрямованих на підвищення апетиту, на сучасному фармацевтичному ринку України;
- оцінити цінову політику засобів для покращення апетиту.

Методи дослідження. Для аналізу асортименту препаратів, що використовуються для підвищення апетиту, були використані дані, отримані із Державного реєстру лікарських засобів України, довідника «Компендіум» (за класифікаційною системою АТС) та Державного формуляру лікарських засобів.

Проведений аналіз ґрунтувався на використанні статистичних, логічних і графічних методів. Такий підхід дозволяє отримати повні та об'єктивні дані про розподіл та характеристики препаратів, спрямованих на покращення апетиту, на українському ринку.

Новизна та значення одержаних результатів. У магістерській роботі був проведений аналіз та обґрунтований науковий підхід до формування асортименту засобів для покращення апетиту. Досліджено наукові праці, що стосуються ефективності лікування проблем з апетитом за допомогою препаратів, у поєднанні з власними результатами та даними опитувань фармацевтичних працівників. Результати дослідження містять наукові та теоретичні відомості щодо актуальності використання та призначення засобів для підвищення апетиту, які виготовляються зарубіжними та українськими виробниками.

Апробація результатів дослідження. Головні висновки та положення магістерської роботи представлено та розглянуто на науково-практичній конференції з міжнародною участю «Фармацевтична освіта, наука та практика: стан, проблеми, перспективи розвитку», присвяченої 25-річчю фармацевтичного факультету Національного медичного університету імені

О.О. Богомольцям (публікація тез та сертифікат учасника).

Структура роботи. Магістерську роботу викладено на 49 сторінках друкованого тексту; складається із вступу, 2 розділів, загальних висновків, списку використаних джерел. Список використаних джерел містить 20 найменувань літератури, з них – 9 кирилицею і 11 – латиною.

РОЗДІЛ 1. ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ

1.1. Медичне значення лікарських засобів для покращення апетиту

Лікарські засоби для покращення апетиту можуть мати значення в лікуванні різноманітних медичних станів, де втрата апетиту є проблемою. Декілька хвороб та умов, пов'язаних зі зменшенням апетиту, включають:

1. Хронічні захворювання: Хвороби, такі як рак, хронічні захворювання легень, хвороба Альцгеймера та інші, можуть призводити до втрати апетиту через втому та системний стрес.

2. Психічні стани: Депресія, тривожність та стрес можуть впливати на апетит. Ліки, які покращують апетит, можуть бути корисними у випадках психічних порушень.

3. Хронічні захворювання шлунка та кишечника: Хвороби шлунка, такі як гастрит або виразка, або хронічні захворювання кишечника, такі як хвороба Крона чи коліт, можуть призводити до втрати апетиту.

4. Лікування препаратами: Деякі ліки можуть мати побічний ефект у вигляді втрати апетиту. У таких випадках може бути корисним призначення препаратів для покращення апетиту.

Лікарські засоби для покращення апетиту можуть включати апетитозбуджуючі ліки, вітаміни та мінерали, які підтримують нормальну роботу організму. Проте важливо пам'ятати, що вживання будь-яких ліків повинно здійснюватися за порадою та під контролем лікаря. Самолікування може призвести до небажаних наслідків та ускладнень. Лікар повинен визначити причину втрати апетиту та підібрати оптимальний метод лікування з урахуванням конкретної ситуації пацієнта.

Засоби для покращення апетиту можуть бути використані як частина комплексного лікування різних станів та захворювань. Ось деякі засоби та підходи, які лікарі можуть рекомендувати для покращення апетиту:

1. Апетитозбуджуючі ліки: Деякі медикаменти можуть бути призначені для стимулювання апетиту. Це можуть бути препарати, які впливають на апетитозбуджуючі центри в мозку або підвищують секрецію шлункового соку.

2. Вітаміни та мінерали: Деякі вітаміни та мінерали, такі як вітамін В, цинк та залізо, грають важливу роль у правильному функціонуванні організму, включаючи апетит та перетравлення їжі.

3. Препарати на основі трав: Деякі трави використовуються в традиційній медицині для покращення апетиту. Наприклад, аніс, фенхель, імбир, можуть мати стимулюючий ефект на апетит.

4. Правильне харчування: Важливо враховувати раціон і режим харчування. Розподілена їжа на невеликі порції протягом дня може допомогти підтримувати апетит.

5. Лікування основного захворювання: У багатьох випадках втрата апетиту пов'язана з основним захворюванням. Лікування основної причини може призвести до відновлення апетиту.

Бажано, щоб вибір та призначення засобів для покращення апетиту здійснювалися під наглядом лікаря. Важливо враховувати індивідуальні особливості пацієнта, його медичну історію та можливі побічні ефекти препаратів. Самолікування та невірне використання ліків може призвести до небажаних наслідків [4, 14].

Додаткові розділи та конкретні аспекти, пов'язані з лікарськими засобами для покращення апетиту, включають:

1. Медикаментозні аспекти:

- Мегестрол ацетат: Це лікарський препарат, який часто використовується для стимуляції апетиту у пацієнтів з хронічними захворюваннями або після хірургічних втручань.

- Дронабінол: Цей препарат містить активний компонент канабіноїдів та може бути ефективним для стимулювання апетиту, особливо у пацієнтів зі значним ваговим втратою.

2. Підходи до харчування:

- Дієта з підвищеним вмістом калорій та білка: Важливо забезпечити достатню кількість енергії та білка для забезпечення нормального фізіологічного функціонування організму.

- Вживання невеликих призвісних прийомів їжі: Це може полегшити травлення та поліпшити апетит.

3. Трав'яні та натуральні засоби:

- Екстракти з женьшеню та родіоли рожевої: Деякі трав'яні препарати можуть використовуватися для підтримки апетиту та загального стану.

4. Мультиmodalний підхід:

- Іноді ефективніше використовувати комплексний підхід, який включає в себе не лише медикаментозні препарати, але й зміни у харчуванні, фізичну активність та психологічну підтримку.

Важливо зазначити, що ефективність лікування може варіювати залежно від причини втрати апетиту та індивідуальних характеристик пацієнта. Лікар завжди повинен проводити обстеження та визначати план лікування, приділяючи увагу підготовці пацієнта до прийняття рішення щодо використання конкретних методів та засобів [2, 10].

Додаткові аспекти, пов'язані з лікарськими та іншими методами для покращення апетиту, можуть включати:

1. Суплементи та препарати:

- Апетитозбуджуючі вітаміни: Деякі вітаміни, такі як вітамін B12, можуть впливати на апетит. Їхні суплементи можуть бути використані в лікуванні випадків втрати апетиту.

- Жирині кислоти: Омега-3 жирині кислоти можуть мати позитивний вплив на апетит та сприяти здоров'ю шлунково-кишкового тракту.

2. Фізична активність:

- Регулярна фізична активність: Вивчено, що фізична активність може покращити апетит, особливо якщо вона виконується перед прийомом їжі.

3. Ароматерапія:

- Використання ароматерапії: Деякі запахи можуть стимулювати апетит. Використання ароматерапії, такої як ароматні масла, може допомогти в цьому.

4. Психологічна підтримка:

- Консультування психотерапевта: У випадках втрати апетиту, пов'язаної зі стресом, тривожністю чи депресією, психотерапевт може надавати психологічну підтримку та поради.

5. Соціальний аспект:

- Спільні прийоми їжі: Важливо створити приємну атмосферу навколо прийому їжі, наприклад, обіди або вечері в колі родини чи друзів.

6. Методи готування їжі:

- Різноманітність та привабливість страв: Зміна методів готування та представлення страв може позитивно впливати на апетит.

Будь-яке лікування або методи, пов'язані зі збільшенням апетиту, повинні бути відповідно підібрані та контрольовані медичним фахівцем. Важливо враховувати індивідуальні особливості пацієнта та його медичну історію при виборі оптимального методу лікування [12, 15].

Зокрема, є ще деякі аспекти та методи, пов'язані з покращенням апетиту:

1. Трав'яні засоби:

- Шавлія: Вважається, що шавлія може допомогти підвищити апетит та поліпшити травлення.

- Меліса: Знайома своїми успішними властивостями для заспокоєння шлункового тракту, меліса може бути використана для стимулювання апетиту.

2. Процедури терапії:

- Акупунктура: Деякі люди вважають, що акупунктура може покращити апетит шляхом стимуляції певних точок на тілі.

3. Гомеопатія:

- Калькарея карбоніка: В гомеопатії цей препарат може застосовуватися для лікування втрати апетиту, особливо при слабкому травленні.

4. Вплив на обкладинку шлунка:

- Жування жуйки: Деякі дослідження показують, що жування жуйки перед їжею може стимулювати апетит.

5. Інгаляції та ароматерапія:

- Ефірні масла: Інгаляція деяких ефірних масел, таких як м'ятний чи цитрусовий аромат, може впливати на апетит.

6. Засоби, що збагачують смак:

- Спеції та трави: Використання різних спецій та трав при готуванні може покращити смак страв та стимулювати апетит.

Зазвичай, ефективність цих методів може варіювати в залежності від конкретної ситуації та індивідуальних властивостей пацієнта. Важливо звертатися за консультацією до лікаря або кваліфікованого фахівця перед початком будь-якого лікування або додаткового прийому засобів для покращення апетиту.

У зв'язку зі змінами в медичній сфері та проведенням нових досліджень, є кілька областей, які привертають увагу у вдосконаленні методів для покращення апетиту:

- Молекулярна терапія націлена на розробку нових лікарських препаратів, спрямованих на молекулярні механізми, які регулюють апетит.

- Гормональні підходи розглядаються для контролю гормонів, таких як лептин і грелін, які відповідають за апетит та почуття ситості.

- Нові принципи харчування, такі як харчові добавки, специфічні дієти та інноваційні методи приготування їжі, також перебувають під дослідженням.

- Використання технологій, щоб створити продукти зі зміненими текстурами та смаковими властивостями, що може впливати на апетит.

- Розвиток індивідуалізованих підходів для розуміння, як різні люди реагують на харчування та як це може впливати на їх апетит.

Ці напрямки представляють інтерес для вивчення та можуть сприяти вдосконаленню методів стимулювання апетиту.

1.2. Використання засобів для підвищення апетиту для дітей, дорослих та осіб похилого віку

Підвищення апетиту у дітей може бути важливим завданням, особливо якщо вони відмовляються від їжі або мають недостатню вагу. Однак важливо пам'ятати, що будь-яке втручання в дієтологічну поведінку дітей повинно відбуватися під наглядом лікаря або дитячого харчування. Використання засобів для підвищення апетиту має бути ретельно розглянуте, оскільки можуть існувати медичні чи поведінкові причини, які потребують уваги.

Нами вивчені деякі загальні поради, які можуть допомогти стимулювати апетит у дітей:

1. **Різноманітна дієта:** Забезпечте дитині різноманітну та збалансовану дієту. Включайте різні продукти, які містять багато вітамінів та мінералів.
2. **Розподілення прийому їжі:** Замість 3-х основних прийомів їжі, пропонуйте дитині декілька менших прийомів їжі протягом дня. Це може стимулювати апетит.
3. **Апетитні страви:** Приготовте страви, які привертають увагу своїм виглядом та смаком. Колірна та ароматна їжа може бути більш привабливою.
4. **Залучення дитини до готування:** Іноді діти більше цікавляться їжею, яку вони готують самі. Залучення їх до процесу готування може підвищити інтерес до їжі.
5. **Сприяння здоровому апетиту:** Забезпечте дитині достатній сон і фізичну активність, що сприяє здоровому апетиту.
6. **Обмеження напоїв перед їжею:** Велика кількість напоїв перед їжею може зменшити апетит. Обмежте кількість води чи інших напоїв перед прийомом їжі [2, 11].

Якщо у людини є серйозні обурення апетитом дитини, варто звернутися до дитячого лікаря. Він зможе провести необхідне обстеження та

порадити ефективні методи підвищення апетиту, враховуючи індивідуальні особливості дитини.

Варто зазначити деякі додаткові поради та засоби, які можна розглянути для підвищення апетиту у дітей:

1. Використання привабливого посуду: Вибирайте яскравий та привабливий посуд для подачі їжі. Це може зробити прийом їжі цікавішим для дитини.

2. Правильне температурне режим: Впевніться, що їжа подається при оптимальній температурі. Тепла, але не гаряча їжа може бути більш апетитною.

3. Використання приправ та трав: Деякі діти можуть бути більш зацікавлені в їжі, яка має цікавий смак через додавання різних приправ та трав.

4. Засоби на основі природних інгредієнтів: Деякі батьки звертаються до природних засобів для підвищення апетиту, таких як використання меду, сіку алое вера, чи інших трав'яних інгредієнтів. Проте, слід бути обережними та проконсультуватися з лікарем перед використанням таких засобів.

5. Вітамінні та мінеральні добавки: У деяких випадках, лікарі можуть порадити використання вітамінних або мінеральних добавок для підвищення апетиту. Однак важливо отримати консультацію лікаря перед їхнім використанням.

Знову ж таки, будь-які зміни в дієті чи вживання засобів повинні бути ретельно обговорені з лікарем, щоб визначити, чи вони відповідають конкретним потребам та стану здоров'я дитини [12, 18].

Зазначимо ще кілька порад:

1. Створення приємної атмосфери під час їжі: Забезпечте спокійну та приємну атмосферу під час їжі. Відвлекаючі фактори, такі як телевізор чи гаджети, можуть призвести до втрати інтересу до їжі.

2. Разом з родиною: Спробуйте їсти разом з родиною. Це може бути

часом для спільної бесіди та позитивного досвіду, який зробить прийом їжі приємнішим.

3. Збереження режиму харчування: Установіть регулярний графік харчування. Діти частіше готові їсти, коли вони знають, що чекає на них щодня в одне й те ж саме час.

4. Креативність у приготуванні страв: Приготування страв у цікавий та креативний спосіб може збільшити інтерес дитини до їжі. Наприклад, створюйте форми або зображення на тарілці за допомогою продуктів.

5. Консультування з дитячим психологом чи лікарем: Якщо проблеми з апетитом виникають через стрес чи психологічні фактори, консультування з дитячим психологом може бути корисним.

Загалом, важливо зрозуміти, що кожна дитина унікальна, і методи, які працюють для однієї, можуть не підходити для іншої. Щоб забезпечити правильний підхід, варто звертатися до фахівців та лікарів для індивідуальної консультації та порад.

Підвищення апетиту для дорослих може бути важливим завданням, особливо у випадках, коли втрата апетиту може впливати на загальний стан здоров'я та підтримку необхідної ваги. Проте, важливо пам'ятати, що будь-які зміни в харчовому режимі чи використання засобів повинні бути здійснені під контролем та під наглядом лікаря, особливо якщо втрата апетиту пов'язана із серйозними медичними або психологічними питаннями [1, 7].

Нами досліджені можливі засоби для підвищення апетиту у дорослих:

1. Різноманітна дієта: Збалансована та різноманітна дієта є ключем до збереження апетиту. Включайте різні продукти, які містять необхідні поживні речовини.

2. Розподілення прийому їжі: Спробуйте їсти менше, але частіше. П'ять-шість невеликих прийомів їжі протягом дня можуть бути корисні для підтримки апетиту.

3. Використання апетитних страв: Готуйте страви, які привертають

увагу своїм виглядом і ароматом. Спробуйте нові рецепти та експериментуйте зі смаковими комбінаціями.

4. Фізична активність: Регулярна фізична активність може підвищити апетит. Вона допомагає створити позитивний баланс енергії і підтримує здоровий апетит.

5. Вітаміни та мінерали: У деяких випадках, лікарі можуть рекомендувати прийом вітамінів та мінеральних добавок для підтримки апетиту.

6. Збереження зручностей прийому їжі: Створіть комфортне середовище під час прийому їжі. Оберіть тихий та спокійний простір для їжі.

7. Уникання стресу: Стрес може призвести до втрати апетиту. Застосовуйте стратегії управління стресом, такі як йога, медитація або релаксаційні вправи.

8. Спроба апетитозних стимуляторів: У деяких випадках, лікарі можуть рекомендувати застосування апетитозних стимуляторів, таких як мегестрол ацетат. Однак це повинно бути призначено лише лікарем.

Найкраще рішення визначити фактори втрати апетиту та розробити індивідуальний план підвищення апетиту разом з лікарем чи дієтологом.

Для підвищення апетиту важливо враховувати декілька аспектів. Регулярне споживання їжі у невеликих порціях може стимулювати апетит, а також важливо включати різноманіття продуктів для того, щоб додати інтерес до їжі. Трав'яні добавки, такі як чай з м'яти чи ромашки, можуть мати сприятливий вплив на травлення та апетит. Енергетичні напої можуть забезпечити додаткові калорії та стимулювати апетит, але їх слід вживати з обережністю через можливі негативні ефекти на здоров'я. Фізична активність може покращити апетит, але необхідно збалансувати її з відпочинком.

Ключовим є також консультація з лікарем для визначення причин низького апетиту та розробки індивідуального плану впливу на нього. Лікар може рекомендувати спеціальні препарати чи вітаміни, які допоможуть

відновити апетит та покращити загальний стан організму.

Ще додаткові аспекти для підвищення апетиту включають у себе:

1. Соціальний аспект: Споживання їжі в компанії може бути стимулюючим для апетиту. Спільні обіди або вечері з родиною та друзями можуть створювати позитивну атмосферу навколо їжі.

2. Готування страв: Залучення до готування та приготування різноманітних страв може викликати інтерес та апетит. Творчий підхід до кулінарії може зробити їжу привабливішою.

3. Вживання ароматів: Аромати їжі можуть грати важливу роль у стимуляції апетиту. Спробуйте використовувати спеції та трави, які мають приємний запах.

4. Уникання стресу: Стрес може впливати на апетит. Техніки релаксації, такі як йога або медитація, можуть допомогти знизити стрес та покращити апетит.

5. Індивідуальні уподобання: Важливо слухати власні смакові уподобання та вибирати ті продукти, які вам справді подобаються.

Необхідно пам'ятати, що підвищення апетиту може вимагати часу, і важливо бути терплячим. У разі триваючих проблем з апетитом завжди краще звертатися за допомогою до кваліфікованого медичного фахівця для отримання індивідуалізованої поради.

Підвищення апетиту у людей похилого віку може бути важливим аспектом забезпечення достатнього харчування та підтримання здоров'я. Для цієї групи осіб можна враховувати наступні методи:

1. Поживна й різноманітна їжа: Забезпечення різноманіття продуктів та приготування поживних страв може зробити їжу більш привабливою для похильної людини.

2. Часті, але невеликі прийоми їжі: Замість трьох великих прийомів їжі в день, рекомендується вживати невеликі, але часті порції, що може полегшити перетравлення та покращити апетит.

3. Теплі страви та напої: Тепла їжа може бути більш привабливою для людей похилого віку. Також важливо вживати достатню кількість рідини, наприклад, супів чи трав'яних чаїв.

4. Застосування спецій та трав: Додавання спецій та трав до страв може покращити смак і аромат їжі, сприяючи апетиту.

5. Сприяння соціальним обідам: Обіди в компанії друзів чи родини можуть створювати приємну атмосферу та стимулювати апетит.

6. Врахування індивідуальних вподобань: Важливо слухати вподобання і обмеження, адаптувати раціон до особистих потреб та смакових уподобань.

7. Медична оцінка: Перед вживанням будь-яких препаратів чи добавок слід консультиватися з лікарем для врахування можливих взаємодій інших медичних препаратів, які може приймати людина похилого віку.

Важливо враховувати, що індивідуальний підхід та співпраця з медичним фахівцем є ключем до успішного підвищення апетиту у похилих осіб [7, 12].

Для підвищення апетиту у людей похилого віку можна використовувати різноманітні стратегії. Зокрема, важливо:

1. Готування апетитних страв: Приділяйте увагу вигляду та смаковим якостям приготованих страв. Використовуйте ароматичні трави та спеції для підвищення апетиту.

2. Частіше, але менші прийоми їжі: Розподіляйте прийоми їжі протягом дня, щоб забезпечити постійний доступ до енергії та підтримувати апетит.

3. Використання соціального аспекту їжі: Об'єднуйте їжу зі спілкуванням. Спільні обіди з родиною або друзями можуть покращити апетит через позитивну атмосферу.

4. Застосування поживних напоїв: Включення соків, супів або здорових напоїв може допомогти забезпечити додаткові калорії та збільшити

апетит.

5. Збереження комфорту під час їжі: Створюйте затишну обстановку під час їжі. Уникайте відволікань та створюйте сприятливий фон для прийому їжі.

6. Консультація з лікарем: Звертайтеся до лікаря для оцінки можливих медичних причин низького апетиту та отримання індивідуальних рекомендацій.

7. Урахування індивідуальних потреб: Враховуйте індивідуальні вподобання та обмеження в раціоні, забезпечуючи адаптований харчовий план.

Варто пам'ятати, що кожна людина унікальна, тому ефективність заходів може різнитися. Важливо надавати увагу індивідуальним потребам та проконсультуватися з медичним фахівцем для оптимального впливу на апетит у похилого віку.

1.3. Сучасні підходи до вибору препаратів, що покращують апетит

Апетит - це важливий аспект фізіології, що забезпечує необхідний приплив поживних речовин та енергії в організм. Він регулює не лише споживання їжі, але й масу тіла, підтримує імунну систему, впливає на психічне становище та сприяє оптимальному травленню. Апетит визначає баланс між фізіологічними потребами тіла та задоволенням від їжі, відіграючи важливу роль у забезпеченні загального здоров'я та добробуту.

Апетит є складним механізмом, що включає фізіологічні та психологічні аспекти. Фізіологічно, апетит виникає від потреб тіла у певних поживних речовинах, які необхідні для здоров'я та функціонування. Сигнали апетиту контролюються гормонами та нервовою системою [8, 19].

Психологічний аспект апетиту пов'язаний із смаковими вподобаннями, емоціями, та культурними впливами. Іноді апетит може змінюватися під впливом стресу, настрою чи зовнішніх чинників.

Важливою рисою апетиту є його регуляція, що дозволяє утримувати баланс між споживаною та витраченою енергією. Порушення цього балансу може призвести до проблем з вагою, а також інших захворювань.

Отже, апетит виконує ключову роль в забезпеченні організму необхідними ресурсами, і його правильна регуляція є важливою для здоров'я та добробуту людини.

Апетит є динамічним процесом, який може змінюватися в залежності від різних факторів, таких як фізіологічні потреби, психічний стан, оточення та соціокультурні впливи. Важливою функцією апетиту є забезпечення різноманітності і балансу в споживаних продуктах, щоб організм отримував всі необхідні поживні речовини [15].

Збалансований апетит також відіграє роль у підтримці енергетичного обміну, регулює роботу об'єму крові та впливає на функцію травної системи. Його взаємодія з центрами насолоди та насичення у мозку регулює кількість споживаної їжі.

Апетит є також важливим аспектом в житті тварин, які використовують його для пошуку їжі та забезпечення власного виживання. В цілому, правильна функція апетиту є ключовою для збереження здоров'я та оптимального фізіологічного стану організму.

Апетит є особливим фактором у забезпеченні різноманітності дієти, що може впливати на біорізноманіття мікрофлори кишечника. Різноманітність інгредієнтів у споживаній їжі сприяє розвитку різних видів корисних бактерій, що має позитивний вплив на здоров'я кишечника та імунну систему.

З іншого боку, дефіцит або надмір апетиту може призвести до дисбалансу поживних речовин і спричинити різноманітні захворювання, включаючи недоїдання або переїдання.

Окрім фізіологічних аспектів, апетит має соціокультурний вимір, визначаючи їжові звичаї та традиції. Смакові вподобання, які формуються внаслідок апетиту, можуть варіювати в різних культурах та сприяти кулінарному розмаїттю.

Отже, апетит взаємодіє з різними аспектами фізіології, психології та культури, граючи ключову роль у здоров'ї та життєвому стилі людини.

Апетит також може бути впливованим зовнішніми чинниками, такими як доступність їжі, її аромат та зовнішні подразники. Сучасні технології готування та пропозиції їжі можуть впливати на сприйняття апетитного характеру страв та збуджувати апетит.

Крім того, апетит може змінюватися з віком та в залежності від фізіологічних станів, таких як вагітність чи захворювання. У деяких випадках зміни апетиту можуть вказувати на проблеми зі здоров'ям, тому слід звертати увагу на зміни в харчових звичках. Апетит також може мати еволюційні корені, відображаючи потреби організму у виборі певних продуктів для максимізації виживання та репродукції. Це комплексний процес, що взаємодіє з багатьма аспектами фізіології, психології, культури та оточуючого середовища. Його розуміння допомагає прослідкувати важливі аспекти

здоров'я та добробуту людини. Апетит є регульованим балансом між голодом та насиченістю, де гормони, такі як грелін та лептин, відіграють ключову роль у визначенні відчуттів голоду та ситості. Динаміка цих гормонів може варіювати залежно від часу доби, рівня стресу та інших факторів [10, 13].

Важливим аспектом апетиту є також індивідуальна реакція на різні харчові продукти. Люди можуть мати різні смакові вподобання та алергічні реакції, що впливає на їхні вибори в їжі та здатність до засвоєння певних продуктів.

У сучасному світі, де доступ до різноманітних продуктів може бути обмеженим або перенасиченим, важливо розвивати свідомий апетит, обираючи харчові опції, які сприяють збереженню здоров'я та стимулюють добробут.

Також, апетит може впливати на соціальні взаємини, оскільки спільні прийоми їжі часто відіграють важливу роль у спілкуванні та формуванні соціальних зв'язків [12, 17].

Вибір препаратів для покращення апетиту пов'язаний з рядом факторів, включаючи причину втрати апетиту, стан здоров'я пацієнта та його індивідуальні особливості. Найкращий підхід полягає у визначенні основної причини проблем з апетитом та застосуванні відповідних стратегій для вирішення цього питання.

Ось деякі загальні підходи та класи препаратів, які можуть допомогти покращити апетит:

1. Вітаміни та мінерали: Деякі вітаміни та мінерали можуть впливати на апетит. Наприклад, вітамін В і цинк можуть мати позитивний вплив на апетит. Лікар може порадишити приймати додаткові вітаміни або мінерали в разі їх дефіциту.

2. Стимулятори апетиту: Деякі препарати спеціально розроблені для стимулювання апетиту. Їх можна призначити у випадках, коли апетит втрачено через хворобу, стрес чи інші причини.

3. Трави та рослинні препарати: Деякі трави та рослинні препарати також можуть мати позитивний вплив на апетит. Наприклад, женьшень, корінь лопуха та інші трави використовуються в традиційній медицині для підтримки апетиту.

4. Медикаменти, що виробляють апетит: У деяких випадках, лікарі можуть призначати препарати, які стимулюють апетит.

5. Психотерапія та поради з харчування: У деяких випадках, проблеми з апетитом можуть бути пов'язані з факторами психічного здоров'я або стилем життя. Психотерапія, поради з харчування та підтримка від фахівця з харчування можуть бути корисними.

Найкраще рішення - звернутися до лікаря, який проведе детальне обстеження та визначить причину втрати апетиту. Він також зможе надати належні рекомендації щодо вибору препаратів та стратегій для покращення апетиту, враховуючи індивідуальні потреби пацієнта.

Фізична активність: Регулярна фізична активність може покращити апетит. Важливо збалансувати фізичну діяльність, уникнути перевтоми та забезпечити достатній рівень енергії для організму.

Виключення стресу: Стрес може впливати на апетит. Техніки релаксації, які включають медитацію, йогу та дихальні вправи, можуть допомогти знизити рівень стресу та покращити апетит.

Супровід фахівців: Залучення до процесу лікарів, дієтологів, психотерапевтів та інших фахівців може бути корисним для комплексного підходу до вирішення проблеми втрати апетиту. Вони можуть надати індивідуальні поради та рекомендації враховуючи фізичний та психічний стан пацієнта.

Лікування основної причини: Якщо втрата апетиту пов'язана з певною хворобою або медичним станом, лікування самої причини може відновити апетит.

Застосування принципів ароматерапії: Деякі аромати, такі як аромат

лимона чи м'яти, можуть стимулювати апетит. Використання ароматерапії може бути корисним, зокрема при готуванні їжі.

Слідкування за вагою: Регулярне вимірювання ваги може слугувати показником ефективності заходів, спрямованих на відновлення апетиту.

Кожна людина унікальна, важливо звертатися до фахівців для індивідуальних порад та належного лікування.

Додаткові поради та інформація щодо покращення апетиту:

- Гідратація: Важливо пити достатню кількість води протягом дня. Гідратація може впливати на апетит та загальний стан організму.

- Кулінарна творчість: Спробуйте нові рецепти та експериментуйте зі смаками. Різноманітність в їжі може стати додатковим стимулом для апетиту.

- Спостереження за смаковими уподобаннями: Враховуйте власні смакові уподобання та включайте у раціон те, що вам справді подобається.

- Природні стимулятори апетиту: Деякі продукти, такі як імбир, чорний перець, можуть мати стимулюючий вплив на апетит.

- Підтримка від близьких: Обговоріть свої проблеми з апетитом з родиною та друзями. Підтримка та спільне харчування можуть створити позитивну атмосферу.

- Зберігання їжі: Уникайте довготривалого зберігання їжі, оскільки це може зменшити її апетитність. Віддавайте перевагу свіжій та смачній їжі.

- Дотримання режиму сну: Недостатній сон може впливати на апетит. Забезпечте достатній та якісний сон.

Важливо пам'ятати, що індивідуальний підхід та консультація з фахівцем є ключовими в розв'язанні проблем з апетитом [5, 8, 10, 15].

Наукові дослідження та клінічні випробування в галузі покращення апетиту також вносять свій внесок у розуміння цього питання. Деякі препарати та підходи можуть бути розроблені на основі наукових відкриттів. Деякі

напрями досліджень включають:

1. Каннабіноїди: Деякі дослідження показують, що каннабіноїди, речовини, які містяться в коноплі, можуть мати стимулюючий вплив на апетит. Препарати на основі каннабіноїдів можуть використовуватися у лікуванні втрати апетиту при різних захворюваннях.

2. Гормони: Деякі гормони, такі як грелін та лептин, відомі своєю ролью в регуляції апетиту. Деякі дослідження спрямовані на розробку препаратів, які можуть впливати на ці гормони для покращення апетиту.

3. Нейромодулятори: Деякі препарати спрямовані на взаємодію з нейромодуляторами у мозку, такими як серотонін, норадреналін, для покращення апетиту та регуляції настрою.

4. Препарати для пацієнтів з хронічними захворюваннями: У галузі онкології та інших хронічних захворювань розробляються препарати, спрямовані на покращення апетиту та надання підтримки пацієнтам під час лікування.

5. Елементи харчування та добавки: Деякі дослідження вивчають вплив певних харчових добавок, таких як амінокислоти, омега-3 жирні кислоти та інші, на апетит та загальне здоров'я [5, 15, 16].

Найновіші наукові розробки і відкриття можуть привести до нових препаратів та стратегій для покращення апетиту. Важливо слідкувати за останніми науковими новинами та консультиватися з фахівцем для отримання найактуальнішої інформації.

1.4. Роль працівників аптеки при виборі препаратів для підвищення апетиту

Надання фармацевтичної опіки працівниками аптеки включає в себе ряд важливих аспектів, спрямованих на забезпечення клієнтів якісними та безпечними медичними продуктами та послугами. Ось кілька ключових аспектів фармацевтичної опіки в аптеці:

1. Консультації та інформація:
 - Професійні фармацевти надають консультації щодо призначення лікарських засобів, їх взаємодії та можливих побічних ефектів.
 - Надають інформацію про правильний спосіб застосування, дозування та зберігання лікарських засобів.
2. Вибір та рекомендації:
 - Допомагають клієнтам обирати оптимальні медичні засоби відповідно до їх потреб та стану здоров'я.
 - Рекомендують замінники та аналоги ліків, якщо необхідно.
3. Контроль взаємодії препаратів:
 - Враховують можливі взаємодії між різними ліками та допомагають уникнути негативних ефектів.
4. Персоналізований підхід:
 - Забезпечують персоналізовані підходи до клієнтів, враховуючи їхні індивідуальні потреби та характеристики здоров'я.
5. Контроль за термінами придатності:
 - Гарантують, що всі медичні продукти на полицях аптеки знаходяться в терміні придатності.
6. Надання допомоги при невідкладних випадках:
 - Навчають клієнтів використовувати екстрені засоби, такі як

автоматизовані дефібрилятори або аптечки першої допомоги.

7. Участь у питаннях здоров'я загалом:

- Заохочують здоровий спосіб життя та надають інформацію щодо профілактичних заходів.

8. Відслідковування та моніторинг:

- Забезпечують відслідковування рецептів та дозованих режимів для пацієнтів, що потребують постійного лікування.

Фармацевтична опіка в аптеці спрямована на забезпечення безпеки та ефективності медичних продуктів, а також на покращення загального стану здоров'я клієнтів [5, 6, 10, 14, 17].

Додаткова інформація щодо надання фармацевтичної опіки в аптеці може включати такі аспекти:

1. Етика та конфіденційність:

- Забезпечення високого рівня етики та дотримання принципів конфіденційності у взаємодії з клієнтами.

2. Освіта та профілактика:

- Проведення освітніх заходів та презентацій для клієнтів щодо профілактики захворювань та важливості регулярного медичного обстеження.

3. Співпраця з медичними фахівцями:

- Взаємодія з лікарями та іншими медичними фахівцями для забезпечення правильної інформації та зручних рішень для пацієнтів.

4. Вакцинація та профілактичні щеплення:

- Надання інформації щодо вакцинацій та допомога в організації процесу щеплення.

5. Постачання медичних засобів та спеціалізованих продуктів:

- Забезпечення аптеки високоякісними медичними засобами, включаючи спеціалізовані продукти для пацієнтів з конкретними потребами.

6. Електронний обмін інформацією:
 - Використання сучасних технологій для забезпечення точної інформації щодо рецептів, взаємодії з ліками та інших медичних даних.
7. Стратегії керування стресом та здоров'ям працівників:
 - Запровадження програм для працівників аптеки щодо стресостійкості, фізичного та психічного здоров'я.
8. Просвітництво та кампанії здоров'я громади:
 - Участь у спільнотних ініціативах та кампаніях з популяризації здорового способу життя.

Фармацевтична опіка в сучасних аптеках визначається багатьма факторами, включаючи сучасні стандарти, технології та підхід до обслуговування клієнтів. Забезпечення високого рівня професійної фармацевтичної опіки грає важливу роль у підтримці громадського здоров'я. Фармацевтична опіка в аптеці включає в себе широкий спектр дій та відповідальностей, спрямованих на забезпечення належної догляду за клієнтами та підтримання їхнього здоров'я. Фармацевти в аптеці грають ключову роль у наданні професійної консультації, забезпеченні доступу до необхідних медичних засобів, контролі за безпекою та ефективністю ліків. Вони також активно співпрацюють з лікарями та іншими медичними фахівцями, щоб забезпечити інтегрований підхід до управління здоров'ям клієнтів [11, 15].

Фармацевти в аптеці володіють глибокими знаннями щодо властивостей лікарських засобів, їхніх взаємодій та потенційних побічних ефектів. Вони надають індивідуальні консультації, враховуючи унікальні особливості кожного клієнта. Працівники аптеки також активно допомагають вибрати оптимальні медичні засоби, роз'яснюючи різницю між різними препаратами та рекомендуючи найбільш підходящі варіанти. У сучасному світі фармацевти використовують передові технології для ведення обліку рецептів, моніторингу придатності ліків та взаємодії з іншими препаратами. Електронні системи

обміну інформацією дозволяють ефективно координувати догляд за пацієнтами та забезпечувати високий рівень сервісу.

Крім того, фармацевти в аптеці активно взаємодіють з громадою, проводять освітні заходи та кампанії з просвітництва, спрямовані на підвищення рівня медичної грамотності та популяризацію здорового способу життя. Вони також беруть участь у реалізації програм з профілактики та вакцинації, сприяючи загальному підвищенню здоров'я в спільноті. У своїй повсякденній роботі фармацевти в аптеці активно вивчають нові тенденції в області фармацевтики та медицини, щоб бути завжди освіченими щодо нових лікувальних можливостей та інновацій. Вони можуть проводити додаткові навчання та підвищення кваліфікації, щоб забезпечувати найкращий рівень обслуговування [12, 15].

Фармацевти також грають важливу роль у впровадженні стратегій здоров'я громади та участі в заходах з вирішення медичних проблем на рівні громади. Вони можуть надавати консультації з питань профілактики та управління хронічними захворюваннями, сприяючи підвищенню якості життя пацієнтів.

Працівники аптеки також важливі для виявлення та запобігання неправильному вживанню ліків, виявленню можливих проблем у лікуванні та сприянню пацієнтській відповідальності за їхнє здоров'я.

Крім того, фармацевтична опіка в аптеці може включати участь у програмах з лікування пацієнтів з хронічними захворюваннями, такими як цукровий діабет чи гіпертонія. Вони можуть надавати пацієнтам необхідні ресурси та інформацію для ефективного управління своїм станом. Отже, фармацевти в аптеці грають ключову роль у забезпеченні безпеки, доступності та якості медичних продуктів для спільноти, а також у підтримці індивідуальних потреб та здоров'я кожного клієнта [5, 8, 9, 14].

Важливим аспектом фармацевтичної опіки є участь у наданні першої допомоги та екстреної медичної допомоги. Фармацевти можуть навчати

клієнтів користуватися автоматизованими дефібриляторами, надавати поради щодо невідкладних станів, а також забезпечувати необхідні медичні засоби та аптечки для власного використання в надзвичайних ситуаціях.

Фармацевти можуть брати участь у програмах з контролю за хронічними захворюваннями, сприяючи пацієнтам у веденні особистого здоров'я та моніторингу показників. Вони можуть надавати пацієнтам інструкції з вимірювання тиску, рівня цукру в крові та інших важливих параметрів, сприяючи таким чином вчасному виявленню можливих проблем. Фармацевтична опіка також включає сприяння дотриманню рецептів та ведення програм з керування лікуванням. Вони можуть проводити перевірки взаємодії між різними ліками та сприяти оптимальній дозації, підтримуючи тим самим ефективність та безпеку лікування.

Неостання сфера — це збір та аналіз інформації про реакції на ліки та повідомлення про побічні ефекти. Фармацевти грають важливу роль у виявленні та доповіді про можливі непередбачені ефекти ліків, що дозволяє вчасно реагувати на проблеми безпеки та покращувати стандарти лікарської допомоги.

Ці аспекти фармацевтичної опіки в аптеці взаємодіють для створення комплексного підходу до здоров'я спільноти та забезпечення пацієнтам доступу до безпечних та ефективних медичних послуг та продуктів [8, 17].

Працівники аптеки відіграють важливу роль у наданні консультацій та допомозі клієнтам при виборі препаратів для підвищення апетиту. Ось кілька аспектів, на які вони можуть звертати увагу:

1. Збір інформації про клієнта:
 - Визначення чинників, які можуть впливати на втрату апетиту, таких як стрес, хвороби чи побічні ефекти лікувань.
 - Питання про інші фактори стану здоров'я, алергії та прийняття інших лікарських засобів.
2. Рекомендації щодо лікарських препаратів:

- Надання інформації про доступні лікарські засоби, які можуть допомогти підвищити апетит.

- Вказівка на препарати, які не взаємодіють із поточними лікарськими засобами клієнта та не мають суттєвих протипоказань для його стану здоров'я.

3. Пояснення дії та побічних ефектів:

- Надання інформації про те, як саме обраний препарат впливає на апетит та які можуть бути його побічні ефекти.

- Пояснення можливих взаємодій з іншими ліками чи харчовими добавками.

4. Дотримання дозування та режиму прийому:

- Надання рекомендацій щодо правильного вживання препарату, включаючи дозу та режим прийому.

- Зауваження про важливість дотримання рекомендацій лікаря або фармацевта.

5. Поради щодо харчування та життєвого стилю:

- Надання загальних порад щодо збалансованого харчування та фізичної активності, що також можуть покращити апетит.

6. Підтримка та слідкування:

- Запитання про відчуття та результати використання обраного препарату на подальших візитах.

- Запропонування інших засобів у випадку, якщо обраний препарат не дав очікуваних результатів.

Загалом, фармацевти мають відповідальну роль у наданні компетентної консультації та допомозі клієнтам у виборі препаратів для підвищення апетиту, спираючись на їхні індивідуальні потреби та стан здоров'я. Працівники аптеки мають важливу роль у консультуванні клієнтів щодо

вибору препаратів для підвищення апетиту. Вони повинні враховувати індивідуальні особливості кожного клієнта та надавати інформацію, яка сприяє правильному та ефективному використанню лікарських засобів. При консультації фармацевти можуть питати про фактори, що можуть впливати на апетит клієнта, такі як стан здоров'я, стрес, алергії чи інші ліки, які він приймає. За допомогою отриманої інформації, вони рекомендують лікарські препарати, які можуть бути ефективними та безпечними для вживання. Фармацевти пояснюють клієнтам дію обраних препаратів, вказуючи на їхні можливі побічні ефекти та взаємодії з іншими ліками. Важливо також наголосити на необхідності дотримання рекомендацій щодо дозування та режиму прийому.

Крім того, фармацевти можуть дати загальні поради щодо здорового харчування та активного способу життя, що може сприяти покращенню апетиту. Після призначення препарату важливо слідкувати за результатами та, за необхідності, надавати альтернативні рішення. Загалом, фармацевти виконують роль консультанта, щоб допомогти клієнтам знайти ефективні та безпечні засоби для підвищення апетиту, враховуючи їхні індивідуальні потреби та стан здоров'я. Зокрема, фармацевтичні працівники можуть порадити клієнтам звертатися до свого лікаря перед початком прийому будь-яких лікарських засобів, особливо, якщо у них є певні хронічні захворювання або приймають інші медичні препарати. Важливо підкреслити необхідність індивідуального підходу та отримання медичної консультації для визначення оптимального вибору [8, 12].

Працівники аптеки також можуть радити клієнтам вести здоровий спосіб життя, включаючи регулярну фізичну активність, збалансоване харчування та достатню кількість сну, оскільки це може позитивно вплинути на апетит та загальний стан здоров'я. Крім того, фармацевти можуть бути в курсі нових розробок у галузі препаратів для підвищення апетиту та рекомендувати клієнтам найновіші та ефективніші засоби, якщо такі доступні.

Важливо наголосити, що фармацевти готові вислухати і підтримати клієнтів, відповідаючи на їхні запитання та надаючи детальну інформацію про препарати для підвищення апетиту, щоб забезпечити їм найкращу можливу допомогу в виборі ліків. Вони також можуть вказувати на важливість співпраці клієнта з лікарем та ведення щоденника апетиту, щоб відстежувати зміни та взаємодії з обраним препаратом. Це допомагає як клієнту, так і медичному персоналу зрозуміти ефективність та потреби в подальшому лікуванні.

У випадках, коли клієнт шукає природні або додаткові засоби для підвищення апетиту, фармацевти можуть консультивати про використання трав'яних чи дієтичних добавок. Важливо зазначити, що клієнти повинні консультиватися з лікарем або фахівцем з дієтології перед початком будь-яких додаткових програм або вживанням добавків. При необхідності фармацевти можуть надавати інформацію про різноманітні форми лікарських засобів, такі як таблетки, сиропи або капсули, і пораджати клієнтам, яка форма може бути найзручнішою для їхнього використання [9, 13].

Важливим є індивідуальний підхід до кожного клієнта, оскільки реакція на препарати може бути різною. Фармацевти повинні стежити за змінами в стані здоров'я клієнта та радити звертатися до лікаря у разі будь-яких побічних ефектів або невідповідності очікуваному результату.

Отже, фармацевти грають важливу роль у підтримці клієнтів, які шукають засоби для підвищення апетиту, і забезпечують їх інформацією, підтримкою та безпекою в процесі вибору та вживання лікарських засобів.

РОЗДІЛ 2. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

2.1. Дослідження асортименту лікарських засобів, що підвищують апетит в аптеках України

Нами були досліджені препарати групи А15 – засоби, що підвищують апетит.

На основі перевірки інформації з Державного реєстру лікарських засобів України виявлено, що на кінець 2023 року в Україні зареєстровано 14 лікарських препаратів, що відносяться до даної групи.

Перелік лікарських засобів групи А15 наведено в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Перелік лікарських засобів групи А15 «Засоби, що підвищують апетит», зареєстрованих в Україні

№ з/п	Препарат	Виробник	Форма випуску
1	3	4	5
1	Апетистим	Гербаполь ВЗЛР, Польща	Сироп
2	Золототисячника трава	ЗАТ «Ліктрави», Україна	Трава (фільтр-пакет)
3	Золототисячника трава	ЗАТ «Ліктрави», Україна	Трава (пачка, з внутр. пакетом)
4	Лепехи кореневища	ПрАТ «Фармацевтична фабрика «Віола», Україна	Кореневища (фільтр-пакет)
5	Лепехи кореневища	ПрАТ «Фармацевтична фабрика «Віола», Україна	Кореневища (пачка, з внутр. пакетом)

6	Лепехи кореневища	ЗАТ «Ліктрави», Україна	Кореневища (фільтр-пакет)
7	Лепехи кореневища	ЗАТ «Ліктрави», Україна	Кореневища (пачка, з внутр. пакетом)
8	Лепехи кореневища	ПАТ «Лубнифарм», Україна	Кореневища (пачка, з внутр. пакетом)
9	Подорожника сік	ПАТ «Лубнифарм», Україна	Рідина оральна
10	Полину гіркою трава	ПрАТ «Фармацевтична фабрика «Віола», Україна	Трава (пачка, з внутр. пакетом)
11	Полину гіркою трава	ЗАТ «Ліктрави», Україна	Трава (пачка, з внутр. пакетом)
12	Полину настойка	ПрАТ «Фармацевтична фабрика «Віола», Україна	Настоянка
13	Полину настойка	ПАТ «Тернофарм», Україна	Настоянка
14	Тріметабол	Х. Уріак і Компанія, С.А., Іспанія	Розчин оральний

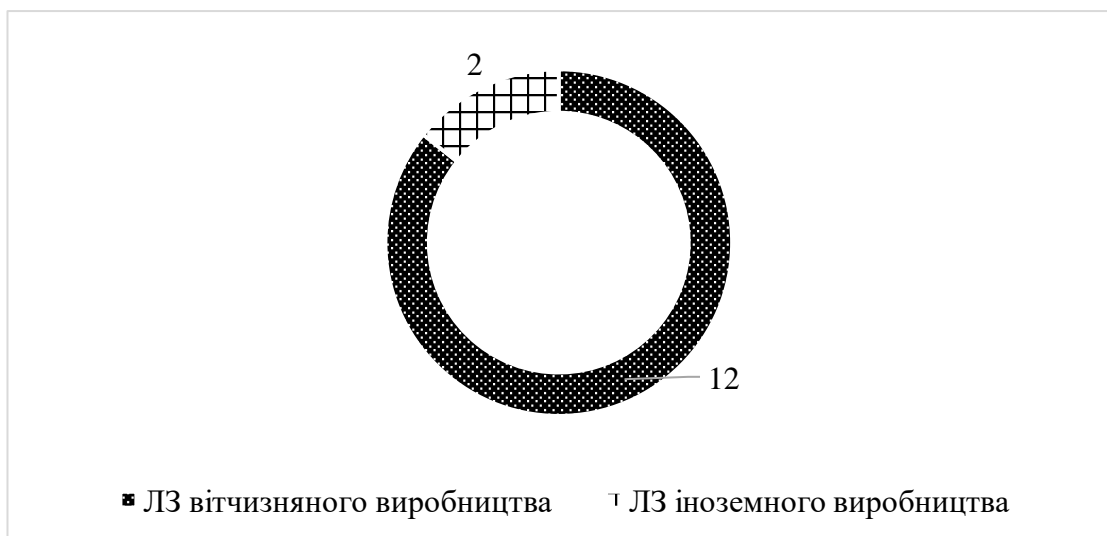

Рис. 2.1. Кількість ЛЗ українського та іноземного виробництва, що призначають для покращення апетиту

Структура виробників лікарських препаратів, яка охоплює як іноземних, так і вітчизняних компаній, представлена у вигляді графіку на рисунку 2.1.

У наступному етапі наукового дослідження передбачалось вивчення відношення між лікарськими препаратами на основі походження біологічно активних речовин. Цю інформацію представлено на графіку, який зображений на рисунку 2.2.

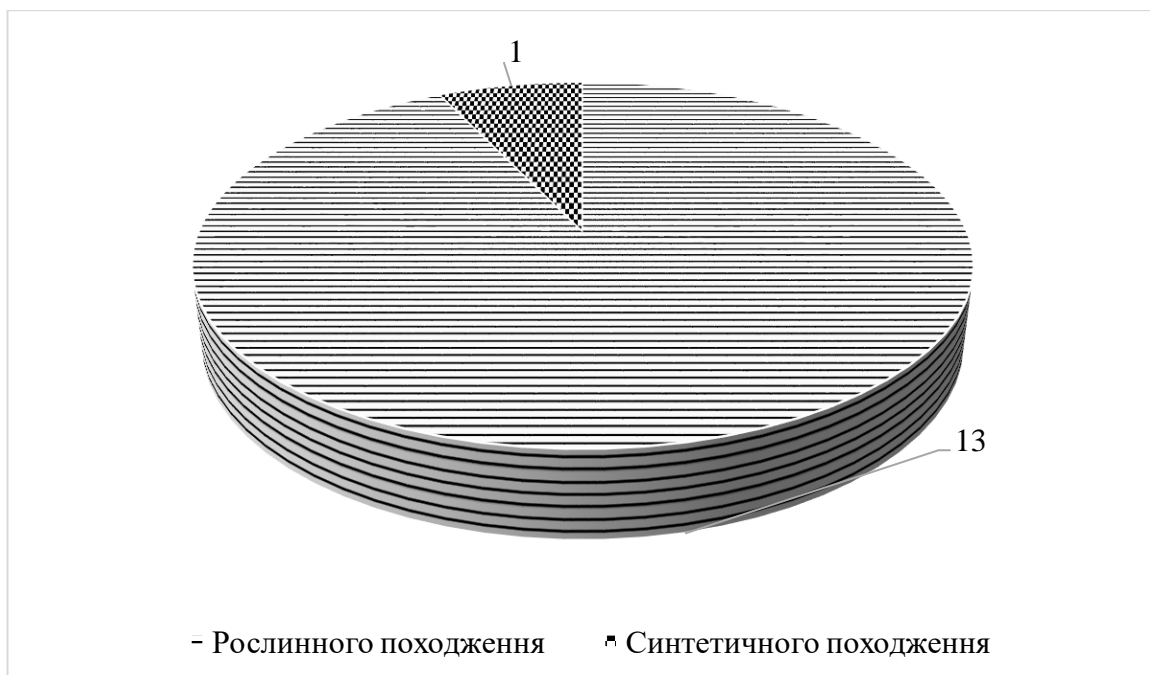

Рис. 2.2. Кількість препаратів, що підвищують апетит, за походженням

Лікарські засоби рослинного походження відіграють ключову роль у галузі медицини та здоров'я. Вони основані на природних рослинах, що надає їм природну основу та меншу ймовірність побічних ефектів порівняно із синтетичними препаратами.

Рослинні препарати мають різноманітний спектр дії, включаючи антисептичний, протизапальний, противірусний та імуномодулюючий ефекти. Вони широко використовуються в традиційній медицині, і їх ефективність передається через століття.

Однією з переваг рослинних препаратів є їхня природна безпечність та менше побічних ефектів. Рослини також представляють біорізноманіття, що

відкриває можливість вибору оптимальних засобів для конкретних потреб. Екологічна стійкість рослинних препаратів може бути вищою, оскільки їх вирощування та використання може менше навантажувати навколишнє середовище порівняно із синтетичними альтернативами. Усе це робить використання лікарських засобів рослинного походження важливим елементом для забезпечення ефективного та природного лікування.

Рослинні лікарські засоби визнані не лише за їхню природність і ефективність, але й за роль, яку вони відіграють у підтримці здоров'я та профілактиці захворювань. Вони часто мають комплексний позитивний вплив на організм, сприяючи не лишевилікуванню, але й загальному зміцненню імунітету. Значущим аспектом використання рослинних препаратів є їхня доступність. Багато корисних рослин можна знайти навколо нас, і вони можуть служити як ефективні засоби для підтримки здоров'я без необхідності великих витрат. Крім того, важливою є ідея синергетичної дії різних рослинних компонентів, яка може покращити їхню ефективність та адаптувати засіб до індивідуальних потреб організму. У світлі зростаючого інтересу до природних та органічних методів лікування, рослинні лікарські засоби продовжують займати центральне місце в сучасній медицині та самоціленні.

Аналізуючи дані, які подані на рисунку 2.2, можна відзначити, що виробники запропонованих лікарських засобів в основному спрямовані на використання компонентів природного походження. Для подальшого розгляду цього сегмента, було проведено детальний аналіз форм випуску препаратів, який представлений на рисунку 2.3.

На фармацевтичному ринку країни доступні різноманітні лікарські форми, такі як кореневища (5 ЛЗ), трава (4), настоянка (2), рідина/розчин оральний (2), сироп (1).

Рослинні лікарські засоби для підвищення апетиту відіграють ключову роль у забезпеченні здоров'я та добробуту. Їх стимулююча дія на апетит дозволяє вирішувати проблеми недостатнього харчування та низької

активності апетиту. Ці засоби, зазвичай вироблені з природних рослинних компонентів, мають високий рівень безпеки та менший ризик побічних ефектів.

Важливою перевагою є також наявність природних компонентів, які можуть містити корисні вітаміни та мінерали, сприяючи загальному підтриманню організму. Деякі рослинні препарати використовують комплексний підхід, покращуючи не тільки апетит, але і функції травлення та енергетичний рівень.

Ці засоби мають широке використання в традиційній медицині різних культур, що підтверджує їхню історичну перевіреність та ефективність. У своєму комплексі, рослинні лікарські засоби грають важливу роль у сприянні здоровому харчуванню та нормальному функціонуванню організму.

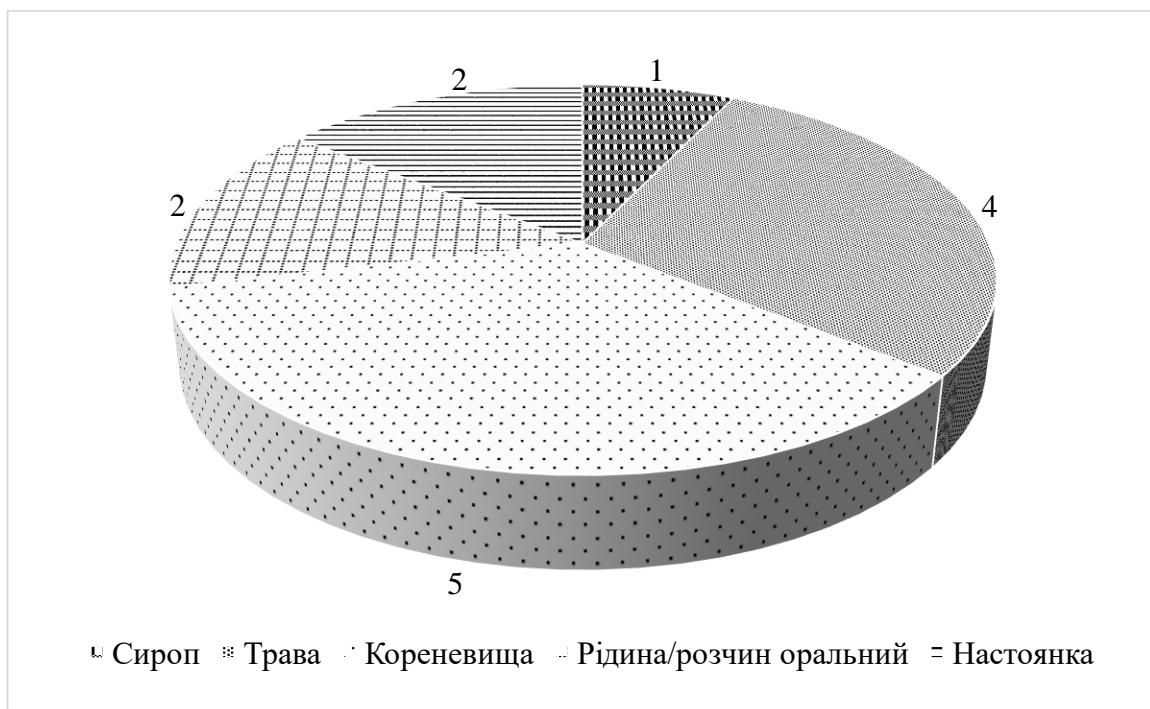

Рис. 2.3. Кількість ЛЗ для покращення апетиту за лікарськими формами

2.2. Аналіз цінової політики засобів, що підвищують апетит

Аналіз цінової політики засобів, що підвищують апетит, визначає їхню економічну доцільність та вплив на споживачів. Різноманітність цін обумовлюється брендом, репутацією, формою випуску, інгредієнтами та доступністю на ринку. Важливо порівнювати ціни з конкурентами та враховувати вплив факторів, таких як ефективність та склад, на загальну ціну засобів для оптимального вибору та забезпечення доступності ефективного лікування. Позитивний вплив рослинних препаратів на підвищення апетиту підкреслюється їхньою ціновою економічністю та рядом інших переваг. Зокрема, вони можуть бути більш доступними порівняно із синтетичними альтернативами, що сприяє популяризації природних методів покращення харчового апетиту. Важливо враховувати економічний аспект при виборі засобів, оскільки це може визначити їхню доступність для різних соціальних груп. При цьому, за збереженням ефективності, рослинні препарати стають привабливим варіантом для тих, хто шукає економічно вигідні та природні методи підтримки апетиту.

Економічний аспект використання рослинних препаратів для підвищення апетиту також визначається їхньою довгостроковою ефективністю. Отримання користі від природних засобів може сприяти зменшенню витрат на дороговартісні синтетичні препарати та лікування побічних ефектів. Крім того, відкриття нових джерел рослинних компонентів та трав для медичного використання може стати стимулом для розвитку ефективних, але економічно доступних рішень. Це особливо актуально в сфері глобального здоров'я, де пошук ефективних і доступних методів лікування стає пріоритетом.

Засоби для підвищення апетиту з використанням рослинних компонентів виокремлюються також за своєю екологічною стійкістю. Природний похід цих препаратів сприяє зменшенню екологічного відбитку

порівняно із синтетичними альтернативами, що може бути важливим аспектом в умовах ростучої уваги до сталого розвитку та екологічної свідомості.

Такий підхід також відповідає сучасним тенденціям у споживчому підході, коли користувачі все більше обирають природні та екологічно чисті продукти. Такий екологічний вимір додає цінності рослинним препаратам для підвищення апетиту як економічно вигідним та екологічно стійким альтернативам.

Таблиця 2.2

Цінова політика лікарських засобів групи А15 «Засоби, що підвищують апетит» в аптеках м. Київ

№ з/п	Препарат	Виробник	Ціновий діапазон, в грн.
1	2	4	3
1	Апетистим	Гербаполь ВЗЛР, Польща	Немає в наявності на даний час
2	Золототисячника трава	ЗАТ «Ліктрави», Україна	від 33,00 до 51,00
3	Золототисячника трава	ЗАТ «Ліктрави», Україна	від 42,74 до 70,30
4	Лепехи кореневища	ПрАТ «Фармацевтична фабрика «Віола», Україна	від 30,02 до 64,00
5	Лепехи кореневища	ПрАТ «Фармацевтична фабрика «Віола», Україна	від 36,81 до 63,68
6	Лепехи кореневища	Кореневища (фільтр-пакет)	від 45,53 до 98,08
7	Лепехи кореневища	Кореневища (пачка, з внутр. пакетом)	від 39,50 до 59,00
8	Лепехи кореневища	Кореневища (пачка, з внутр. пакетом)	від 50,44 до 103,26
9	Подорожника сік	Рідина оральна	від 100,18 до 160,54
10	Полину гіркокого трава	Трава (пачка, з внутр. пакетом)	від 24,96 до 43,41

11	Полину гіркою трава	Трава (пачка, з внутр. пакетом)	від 22,85 до 45,00
12	Полину настойка	Настоянка	від 7,55 до 27,00
13	Полину настойка	Настоянка	від 7,20 до 24,50
14	Тріметабол	Розчин оральний	Немає в наявності на даний час

Для порівняння ми проаналізували цінову політику ЛЗ для підвищення апетиту в аптеках міста Харків (табл. 2.3).

Значущість рослинних лікарських засобів для підвищення апетиту полягає, зокрема, у їхній низькій вартості. Доступність та економічна доцільність цих препаратів стають ключовими чинниками для різних груп споживачів. Надійність та ефективність за прийнятну ціну роблять їх особливо привабливими для тих, хто шукає доступні та економічно вигідні засоби для поліпшення харчового апетиту.

Це особливо актуально в контексті глобальної доступності до медичних засобів, де розуміння та задоволення потреб споживачів у різних економічних умовах визначає успіх та впровадження лікарських засобів. Низька вартість рослинних препаратів для підвищення апетиту підкреслює їхню значимість як доступних та економічно доступних засобів для поліпшення якості харчування та збереження здоров'я.

Таблиця 2.3

Цінова політика лікарських засобів групи А15 «Засоби, що підвищують апетит» в аптеках м. Харків

№ з/п	Препарат	Виробник	Ціновий діапазон, в грн.
1	2	4	3
1	Апетистим	Гербаполь ВЗЛР, Польща	Немає в наявності на даний час

2	Золототисячника трава	ЗАТ «Ліктрави», Україна	від 33,79 до 46,49
3	Золототисячника трава	ЗАТ «Ліктрави», Україна	від 41,82 до 70,11
4	Лепехи кореневища	ПрАТ «Фармацевтична фабрика «Віола», Україна	від 36,94 до 56,03
5	Лепехи кореневища	ПрАТ «Фармацевтична фабрика «Віола», Україна	від 43,25 до 49,12
6	Лепехи кореневища	Кореневища (фільтр-пакет)	від 50,84 до 91,83
7	Лепехи кореневища	Кореневища (пачка, з внутр. пакетом)	від 34,99 до 59,00
8	Лепехи кореневища	Кореневища (пачка, з внутр. пакетом)	від 55,63 до 90,20
9	Подорожника сік	Рідина оральна	від 100,58 до 122,28
10	Полину гіркою трава	Трава (пачка, з внутр. пакетом)	від 26,31 до 35,73
11	Полину гіркою трава	Трава (пачка, з внутр. пакетом)	від 20,19 до 45,50
12	Полину настоянка	Настоянка	від 9,42 до 26,40
13	Полину настоянка	Настоянка	від 10,43 до 11,92
14	Тріметабол	Розчин оральний	Немає в наявності на даний час

ВИСНОВКИ

1. Встановлено, що стимулювання апетиту, виявляється актуальним у зв'язку з різноманітністю проблем, пов'язаних із здоров'ям і харчуванням, а також в контексті питань психічного здоров'я. Позитивні перспективи на ринку для фармацевтичних компаній, важливість наукових досліджень та інновацій у цьому напрямку, а також врахування демографічних тенденцій, зокрема зростання середнього віку населення, підсилюють значимість цієї теми. Етичні аспекти та необхідність медичного нагляду підсилюють важливість розробки та використання препаратів для підвищення апетиту з урахуванням балансованого та обережного підходу.

2. Були реалізовані маркетингові дослідження ринку лікарських засобів, які використовуються для підвищення апетиту. За результатами аналізу фармацевтичного ринку України виявлено, що зареєстровано 14 таких препаратів. При детальному аналізі були розглянуті аспекти їхнього походження, складу діючих компонентів, форм випуску та видів лікарської форми. Висновок полягає в тому, що переважна більшість цих препаратів виробляється в Україні, вони мають рослинне походження та найчастіше представлені у формі кореневищ та трави.

3. Значимість лікарських засобів для підвищення апетиту рослинного походження пояснюється не лише їхньою низькою вартістю при придбанні, але й врахуванням важливих аспектів, які роблять їх особливо актуальними. Низька вартість створює можливість доступу до ефективного засобу для широкого кола споживачів, що є ключовим елементом у забезпеченні здоров'я населення. Сучасна споживча тенденція до природних, екологічно чистих продуктів та методів також сприяє популярності таких засобів. Рослинні препарати вписуються у цю тенденцію, надаючи споживачам можливість підтримувати своє здоров'я природним шляхом.

Досліджено ринкові діапазони цін на ЛЗ, що підвищують апетит (згідно Компендіума ЛЗ) в містах Київ та Харків. Варто зазначити, що цінова політика даних ЛЗ не є дороговартісною для населення нашої країни і має незначні відмінності у вивчених містах.

Такий підхід також рефлектує зростаючий інтерес до сталого розвитку та збереження природних ресурсів. Розгляд рослинних препаратів як доступних та ефективних рішень в підвищенні апетиту підкреслює їхню актуальність в контексті збалансованого підходу до здоров'я та довкілля.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Державна служба статистики України [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
2. Державний реєстр лікарських засобів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.drlz.com.ua/>.
3. Державний формуляр лікарських засобів. Випуск п'ятнадцятий. – К., 2023.
4. Компендіум online [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://compendium.com.ua/>.
5. Посилкіна О. В. Наукові підходи до управління якістю досліджень і розробок у фармацевтичній галузі / О. В. Посилкіна, М. І. Сидоренко // Управління, економіка та забезпечення якості в фармації. 2011. № 4. С. 16-23.
6. Про лікарські засоби [Електронний ресурс]: закон України № 123/96ВР від 04.04.1996 р. Режим доступу: URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/123/96-вр/page>. Назва з екрана.
7. RxIndex – Класифікатор лікарських препаратів [Електронний ресурс]. Режим доступу: URL: <http://www.rxindex.info/>. Назва з екрана.
8. Фармакогнозія. Лікарська рослинна сировина та фітозасоби / під ред. П. І. Середи. Вінниця: Нова кн., 2006. 352 с.
9. Фармацевтичні та медико-біологічні аспекти ліків: навч. посіб. / за ред. І. М. Перцева. 2-е вид., перероб. та доп. Вінниця: Нова кн., 2007. 728 с.
10. Directive 2010/63/EU of the European Parliament and of the Council of 22 September 2010 on the protection of animals used for scientific purposes [Electronic resource]. Way of access: URL: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:276:0033:0079:en:PDF>. Title from the screen.
11. Effect of pectin enhancement on plasma quercetin and fecal flora in rutinsupplemented mice / M. Tamura, H. Nakagawa, T. Tsushida [et al.] // J. Food Sci. 2007. Vol. 72, N 9. P. S648–S651.

12. Encyclopedia of pharmaceutical technology / ed. by J. Swarbrick. 3rd ed. – 154 New York: Informa Healthcare, 2007. Vol. 6: Stat-Zeta. LV, 3483-4128, 1170 p.
13. Enhancing effect of lipids and emulsifiers on the accumulation of quercetin metabolites in blood plasma after the short-term ingestion of onion by rats / K. Azuma, K. Ippoushi, H. Ito [et al.] // Biosci Biotechnol. Biochem. 2003. Vol. 67, N 12. P. 2548-2555.
14. Handbook of pharmaceutical excipients / ed. by R. C. Rowe, P. J. Sheskey, S. C. Owen. 5th ed. London; Greyslake, IL: Pharmaceutical Press; Washington, DC: American Pharmacists Association, 2006. xxi, 918 p.
15. Kaur C. Antioxidant in fruits and vegetables. The millennium's health / C. Kaur, H. C. Kapoor // Int. J. Food Sci. Technol. 2001. Vol. 36, N 7. P. 703-725.
16. Kelly G. S. Quercetin. Monograph / G. S. Kelly // Altern. Med. Rev. 2011. Vol. 16, N 2. P. 172-194.
17. Scholz S. G. Interactions affecting the bioavailability of dietary polyphenols in vivo / S. Scholz, G. Williamson // Int. J. Vitam. Nutr. Res. 2007. Vol. 77, 156 N 3. P. 224-235.
18. Singh A. Quercetin potentiates L-Dopa reversal of drug-induced catalepsy in rats: possible COMT/MAO inhibition / A. Singh, P. S. Naidu, S. K. Kulkarni // Pharmacology. 2003. Vol. 68, N 2. P. 81-88.
19. Snyder S. H. Drugs and the brain / S. H. Snyder. – New York: Scientific American Books, 1986. 228 p.
20. USP-NF Online [Electronic resource]. Way of access: URL: <http://www.uspnf.com/uspnf/>. Title from the screen.

SUMMARY

Petrenchuk Anna

RESEARCH OF THE PHARMACEUTICAL MARKET FOR APPETITE ENHANCERS

Department of Organization and Economics of Pharmacy

Scientific supervisor: Candidate of Pharmaceutical Sciences, Associate Professor Sakhanda I.V.

Keywords: pharmaceutical market, market research, appetite, preparations of plant origin

Introduction. The study of the pharmaceutical market for appetite enhancers is relevant due to the variety of health and nutrition issues, as well as in the context of mental health. In addition, market opportunities for pharmaceutical companies, the importance of research and innovation in this area, and the consideration of demographic trends, including the aging of the population, contribute to the growing importance of this topic. Ethical considerations and the need for medical supervision emphasize the importance of a balanced and prudent approach to the development and use of appetite-enhancing drugs.

Researching the pharmaceutical market for appetite-enhancing drugs is an important task. The analysis of this market segment reveals the need for the development and introduction of effective drugs to treat this condition. The main points of the study include analysis of the current market demand, identification of competitive products, assessment of innovative developments and their impact on the effectiveness of treatment of appetite problems. Consideration of ethical and safety factors in the use of such drugs is also important for the development of modern and safe treatments in this area.

However, it is important to keep in mind that increasing appetite can lead to

undesirable consequences, and frequent use of such drugs should be considered only under medical supervision. Also, the study should take into account ethical aspects, in particular those related to the health and well-being of patients.

Materials and methods. To analyze the range of drugs used to increase appetite, we used data obtained from the State Register of Drugs of Ukraine, the Compendium reference book (according to the ATC classification system) and the State Formulary of Drugs.

The analysis was based on the use of statistical, logical and graphical methods. This approach allows us to obtain complete and objective data on the distribution and characteristics of appetite-enhancing drugs on the Ukrainian market.

Results. Appetite is an important aspect of physiology that ensures the necessary flow of nutrients and energy into the body. It regulates not only food intake but also body weight, supports the immune system, affects mental health, and promotes optimal digestion. Appetite determines the balance between the body's physiological needs and the pleasure of eating, playing an important role in ensuring overall health and well-being. Appetite is a complex mechanism involving physiological and psychological aspects. Physiologically, appetite arises from the body's need for certain nutrients that are essential for health and function. Appetite signals are controlled by hormones and the nervous system.

The psychological aspect of appetite is related to taste preferences, emotions, and cultural influences. Sometimes appetite can change under the influence of stress, mood, or external factors. An important feature of appetite is its regulation, which allows you to maintain a balance between the energy you consume and the energy you spend. Disruption of this balance can lead to weight problems and other diseases. Thus, appetite plays a key role in providing the body with the necessary resources, and its proper regulation is important for human health and well-being.

The choice of medications to improve appetite is related to a number of factors, including the cause of appetite loss, the patient's health status, and individual characteristics. The best approach is to identify the underlying cause of appetite

problems and apply appropriate strategies to address it.

Conclusions. Market research was conducted on the market of medicines used to increase appetite. The analysis of the Ukrainian pharmaceutical market revealed that 14 such drugs were registered. The detailed analysis considered aspects of their origin, composition of active ingredients, dosage forms and types of dosage forms. The conclusion is that the vast majority of these drugs are produced in Ukraine, they are of plant origin and are most often presented in the form of rhizomes and grass. The importance of herbal appetite enhancing drugs is explained not only by their low cost of purchase, but also by the consideration of important aspects that make them particularly relevant. Low cost makes it possible for a wide range of consumers to access an effective product, which is a key element in ensuring public health. The modern consumer trend towards natural, environmentally friendly products and methods also contributes to the popularity of such remedies. Herbal drugs fit into this trend, providing consumers with the opportunity to maintain their health in a natural way.

The market price ranges for appetite-enhancing drugs (according to the Drugs Compendium) in the cities of Kyiv and Kharkiv were studied. It is worth noting that the pricing policy of these drugs is not expensive for the population of our country and has minor differences in the cities studied.